

Od teorii do praktyki - Wynurzenia Awaryjne: zarządzanie ryzykiem

Wynurzenie awaryjne jest ostatnią deską ratunku w razie niebezpiecznego zdarzenia lub poczucia niebezpieczeństwa w czasie nurkowania. Nurkowie są szkoleni w ramach standardowych procedur awaryjnych, że wykonane prawidłowo wynurzenie awaryjne minimalizuje ryzyko. Tym niemniej, niewiele osób ćwiczy te umiejętności i gdy przychodzi o wykonania wynurzenia w razie zagrożenia, nurek może ryzykować poważny uraz lub nawet śmierć.

Statystyka

W ostatnich analizach 964 wypadków nurkowych ze skutkiem śmiertelnym okazało się, że wynurzenia awaryjne występowały w 30% przypadków – dokładnie w 288 przypadkach. W 189 z tych wynurzeń awaryjnych, szybkie wynurzenie (szybciej niż 18m/min, 60 stóp/min.) zostało zarejestrowane lub zgłoszone przez świadków. W 10% wynurzeń awaryjnych nurkowie próbowali wynurzenia swobodnego bez użycia zapasu gazu oddechowego. Oddychanie partnerskie było stosowane w 8% przypadków. W pozostałych przypadkach nie określono trybu wynurzenia awaryjnego.

Najczęstszą przyczyną wynurzenia awaryjnego było wyczerpanie zapasu gazu oddechowego podczas nurkowania. Coś, czemu można z łatwością zapobiec. Więcej na ten temat przeczytacie w [Bezpieczeństwo nurkowania: to nie był wypadek \(Dive Safety: It's No Accident\)](#) (*AlertDiver.eu, 2013; 52*).

Najczęstszą przyczyną śmierci w tragicznych przypadkach wynurzenia awaryjnego był tętniczy zator gazowy (Arterial Gas Embolism – AGE), 54% przypadków. Następną przyczyną było utonięcie – 18%, nagły stan sercowy – 7% i choroba dekompresyjna – 6%. Tętniczy zator gazowy jest stanem podobnym do udaru z nagłym wystąpieniem zasłabnięcia i utratą przytomności, która występuje z reguły w ciągu minut od wynurzenia. To często prowadzi do stanu, gdzie nurek jest nieprzytomny zanim wyjdzie z wody, lub zaraz po tym.

Zarządzanie ryzykiem

Jako nurkowie uczymy się nigdy nie wstrzymywać oddechu pod wodą. Niestety, w sytuacji awaryjnej nurkowie często zapominają o tym, i dlatego jest to takie ważne. Gdy nurek wynurza się i spada ciśnienie otoczenia, powietrze w jego płucach rozszerza się. Jeśli nurek oddycha normalnie, to nie jest problemem, bo rozszerzający się gaz będzie uciekał przy każdym wydechu. Robi się groźnie, jeśli wynurzenie jest zbyt szybkie, by nadmiar rozszerzającego powietrza mógł uciec, lub jeśli nurek wstrzymał oddech podczas wynurzenia. Rozszerzający się gaz musi znaleźć ujście. I może dosłownie wydrzeć dziurę w płucach nurka, by wydostać się do organizmu nurka. Rozdęcie płuc oznacza odmę śródpiersiową (powietrze dostaje się między płuca), odmę podskórną (powietrze dostało się pod skórę) lub odmę płucną (zapadnięte płuco). Największy problem pojawia się, gdy powietrze dostanie się do układu krążenia. W tym momencie nic już nie powstrzyma pęcherzyków powietrza od dostania się do mózgu, gdzie utworzy zator i zablokuje przepływ krwi.

W kryzysowej sytuacji wynurzenia awaryjnego nurkowie mogą zapomnieć swoje szkolenie lub bać się zrobić wydech, bo zabraknie im go zanim dotrą do powierzchni. Podczas wynurzania się z głębokości nurkowania rekreacyjnego, rozszerzającego się powietrza w płucach jest zazwyczaj więcej niż potrzeba.

Jest bardzo rzadkim przypadkiem, żeby nurek utonął zanim dotrze do powierzchni.

Pamiętaj o swoim szkoleniu

Jak zatem radzić sobie z wynurzeniem awaryjnym i związanym z nim ryzykiem urazu? Jak z każdą sytuacją awaryjną w nurkowaniu – najlepiej jej unikać. Bądź dobrze wyszkolony i ćwicz często. Planuj starannie każde nurkowanie i wynurzaj się z rezerwą powietrza. Wykonuj plan, i oczywiście pamiętaj by sprawdzać zapas powietrza podczas nurkowania.

Powiedzmy, że robisz wszystko jak należy, a mimo to znalazłeś się w sytuacji, która wymaga wynurzenia awaryjnego. Jak to najlepiej zrobić?

Po pierwsze – nie panikuj. W ramach twojego podstawowego szkolenia miałeś wynurzenie awaryjne. Pamiętaj listę preferowanych opcji:

1. Wykonaj normalne kontrolowane wynurzenie z automatem oddechowym w ustach.
2. Odnajdź swojego partnera i pozyskaj jego alternatywne źródło powietrza (lub jego podstawowe źródło powietrza, jeśli on weźmie swoje alternatywne – zależy od konfiguracji sprzętowej). W tym scenariuszu ważne jest, żeby obaj nurkowie mieli ciągły dostęp do powietrza, dzięki czemu będą mogli wykonać powolne wynurzenie na powierzchnię.
3. Jeśli nie możesz dostać się do swojego partnera lub innego nurka, albo nie ma on dość powietrza, wykonaj kontrolowane wynurzenie awaryjne. Ale znowu – nie panikuj. Pamiętaj, że najpewniej będziesz miał w płucach dość powietrza, aby dotrzeć do powierzchni. Postępuj zgodnie z procedurą, jakiej nauczyłeś się na swoim kursie: trzymaj automat w ustach cały czas – czasami powietrze w automacie rozszerzy się i da ci on jeszcze jeden oddech. Wydechaj powietrze powoli ale nieprzerwanie przez całą drogę do powierzchni. I pamiętaj, by twoje wynurzenie było wolne.

Jak wszystkie umiejętności nurkowe, wynurzenie awaryjne należy regularnie ćwiczyć. Idź do basenu ze swoim partnerem nurkowym, zdejmij pajęczyny, którymi obrosło twoje alternatywne źródło powietrza i przećwicz wynurzenie awaryjne pływając sobie w basenie.

Wynurzenia awaryjne są reakcją na sytuację zagrożenia życia pod wodą. Pomimo pośpiechu, jakiego wymagają okoliczności, z właściwym szkoleniem, praktyką i przygotowaniem, wynurzenie awaryjne może i powinno być bezpiecznym sposobem rozwiązania problemu.